

BRM.0003.43.2019


 Pani
Barbara Kamińska
 Radna Miasta Opola

W odpowiedzi na Pani interpelację w sprawie zanieczyszczenia powietrza w Opolu, ze szczególnym uwzględnieniem dzielnicy Zakrzów, uprzejmie informuję, że kwestie dotyczące poprawy jakości powietrza są dla władz Opola bardzo istotne.

Na stan powietrza wpływa wiele czynników zarówno źródła emisji położone na terenie Opola, ale również zlokalizowane na terenie województwa opolskiego i poza nim. Znaczący wpływ na stan powietrza wywierają warunki meteorologiczne, gdyż to dzięki nim zanieczyszczenia się przemieszczają wraz z masami powietrza. Sytuacja ta została przeanalizowana przez wielu specjalistów zajmujących się problematyką zanieczyszczeń powietrza.

W związku ze stwierdzonymi przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Opolu przekroczeniami stężeń dopuszczalnych pyłów zawieszonych PM10 oraz docelowych poziomów benzo(a)pirenu w powietrzu, został opracowany przez Zarząd Województwa Opolskiego, a następnie przyjęty uchwałą nr Nr XXXVII/403/2018 z dnia 30 stycznia 2018 r. przez Sejmik Województwa Opolskiego „Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej”. Należy przy tym podkreślić, że Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu nie stwierdził na terenie miasta Opola przekroczenia następujących parametrów: średniorocznego stężenia pyłu PM10, poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu. Jednak nadal przekraczana jest dopuszczalna ilość dni (35) w roku z przekroczeniami stężeń średniodobowych pyłu PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz wartość docelowego poziomu benzo(a)pirenu ($1,5 \text{ ng}/\text{m}^3$) w powietrzu. Dlatego od wielu lat Miasto Opole oraz jednostki miejskie konsekwentnie prowadzą liczne działania naprawcze w celu obniżenia zawartości pyłowi benzo(a)pirenu w powietrzu.

Działania te dotyczą różnych aspektów związanych z redukcją niskiej emisji, ponieważ analizy inspekcji ochrony środowiska potwierdziły, iż główną przyczyną złego stanu powietrza jest niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania, tzw. emisja powierzchniowa. Analizy pomiarów poziomów zanieczyszczeń powietrza wskazują, że przekroczenia średniodobowych (24 godzinnych) stężeń dotyczą przede wszystkim sezonu grzewczego. Wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzone na stacjach monitoringu państwowego przez inspekcję ochrony środowiska wyraźnie wskazują w sezonie grzewczym podwyższone wartości stężeń zanieczyszczeń gazowych, jak i pyłowych, a także przekroczenia ich dopuszczalnych stężeń.

W sezonie grzewczym 2018/2019 sytuacja kształtuje się następująco:

	2018			2019			
	październik	listopad	grudzień	miesiąc	styczeń	luty	marzec
liczba dni z przekroczonymi stężeniami dobowymi pyłu PM 10	11	9	3	liczba dni z przekroczonymi stężeniami dobowymi pyłu PM 10	8	6	2*

* wyniki do dnia udzielenia odpowiedzi

Natomiast poza sezonem grzewczym przekroczenia dobowych stężeń w 2018 r. odnotowano w dniu 21 września.

W sezonie grzewczym 2017/2018 sytuacja kształtowała się następująco:

2017				2018				
miesiąc	październik	listopad	grudzień	miesiąc	styczeń	luty	marzec	kwiecień
liczba dni z przekroczonymi stężeniami dobowymi pyłu PM 10	5	4	3	liczba dni z przekroczonymi stężeniami dobowymi pyłu PM 10	8	13	11	4

Natomiast w styczniu 2017 roku odnotowano aż 20 dni z przekroczeniami średniodobowymi, a w lutym 2017 r. było 15 dni. Poza sezonem grzewczym przekroczenia dobowych stężeń w 2017 r. odnotowano w dniu 30 września. Zatem sytuacja dotycząca jakości powietrza kształtuje się podobnie jak w latach ubiegłych. Należy przy tym zauważyć, że z diagnozy „Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej”, wynika, że oprócz lokalnych źródeł emisji na stan powietrza ma wpływ emisja napływowa oraz warunki meteorologiczne.

Za przekroczenia stężeń 24 godzinnych pyłu zawieszonego PM 10 odpowiadają w głównej mierze źródła spoza strefy miasta Opole, a ich udział wynosi ok 60 %, natomiast udział lokalnych źródeł ogrzewania stanowi ok. 25 %. Na tło całkowite, wpływ mają źródła emisji znajdujące się na terenie województwa opolskiego, a także poza nim. W obszarze miasta za występowanie przekroczeń stężeń benzo(a)pirenu odpowiadają w znacznym stopniu źródła powierzchniowe z terenu Opola (ok. 41 %). Dodatkowo znaczny wpływ na poziom stężeń benzo(a)pirenu mają źródła spoza miasta, powodujące napływ zanieczyszczeń (ok. 53%).

Miasto Opole podejmuje szereg działań, aby zredukować emisję do powietrza szkodliwych pyłów. Dlatego od 2000 r. rozpoczęto udzielać dofinansowania na zmianę sposobu ogrzewania na ekologiczny. A od 2010 r. realizowany jest „Program ograniczenia niskiej emisji dla miasta Opola”. Od 2011r. przyznano łącznie 1219 dotacji w tym: 1194 dotacji osobom fizycznym i 25 dotacji wspólnotom mieszkaniowym na łączną kwotę 5 497 547,74 zł, z czego:

- 965 na zmianę sposobu ogrzewania,
- 136 na zakup i montaż kolektorów słonecznych,
- 59 na ekologiczne ogrzewanie w nowo wybudowanych obiektach,
- 59 na zakup i montaż pomp ciepła (w tym 7 pomp gruntowych).

Od 2013 r. Opole uczestniczyło w ogólnopolskim programie „KAWKA”. W ramach tego programu, oprócz dofinansowania indywidualnym mieszkańcom zmiany sposobu ogrzewania na ekologiczny, przyznano także dotacje na montaż pomp ciepła. Dzięki projektowi „KAWKA” podłączono do miejskiej sieci ciepłowniczej i wykonano instalacje centralnego ogrzewania, instalacje ciepłej wody użytkowej oraz cyrkulacji z dwufunkcyjnym węzłem cieplnym w 18 budynkach gminnych na terenie miasta Opola. Koszt wykonania ww. wewnętrznych instalacji wynosił ok. 2,8 mln zł, w tym kwota dofinansowania z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Opolu wyniosła ok. 900.000 zł.

W 2015 r. uchwalony został „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Opola” i aktualnie jest realizowany. Miasto Opole co roku zwiększa ilość działań na rzecz poprawy jakości powietrza. W związku z tym, aby skuteczniej zachęcić mieszkańców do zmiany sposobu ogrzewania, polegającej na wymianie przestarzałych kotłów na paliwa węglowe na kotły proekologiczne, został opracowany i wdrożony w 2017 r. „Program czyste powietrze - oddech dla Opola”, który umożliwił zwiększenie puli środków przeznaczonych na zmianę sposobu ogrzewania i montaż OZE. W 2018 r. udzielono 392 dotacje na łączną kwotę w wysokości ok. 2,5 mln zł. Obecnie Miasto Opole ubiega się o pozyskanie środków finansowych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014 - 2020, aby zwiększyć środki na dotacje na zmianę sposobu ogrzewania. Dążymy do tego, aby jak najwięcej mieszkańców zmieniło sposób ogrzewania na ekologiczny.

W 2019 r. zostało podpisane porozumienie partnerskie (wraz z 25 innymi gminami) z Województwem Opolskim o współpracy w zakresie ubiegania się o dofinansowanie projektu pn. „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” z Programu Life. Powyższy projekt m. in. zakłada zatrudnienie i wykształcenie ekodoradców, aby mogli dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców oraz doradzić w wyborze jak najlepszego sposobu ekologicznego ogrzewania oraz ocieplenia budynku, a także pomóc mieszkańcom wypełnić wnioski o zmianę sposobu ogrzewania. Aby efekty działań Miasta Opola były odczuwalne, ważne jest, aby na terenie województwa opolskiego oraz poza nim były realizowane intensywne działania mające na celu redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Konieczne są też zmiany systemowe, podejmowane przez rząd i parlament RP, aby mieszkańcy po zmianie systemu ogrzewania np. z powodów ekonomicznych nie rezygnowali z ekologicznego ogrzewania na rzecz gorszego, ale tańszego. W celu prawidłowego postępowania z odpadami, aby nie trafiały do pieców i kotłów mieszkańców, Miasto Opole uruchomiło ekopatrol Straży Miejskiej. Również prowadzone są działania w zakresie dofinansowania demontażu i przekazywania do unieszkodliwiania azbestu, który znajduje się m. in. w pokryciach dachowych budynków. Pylący azbest jest niebezpieczny dla zdrowia. Dlatego Miasto Opole podejmuje wiele działań na rzecz redukcji emisji pyłów.

W odniesieniu do Dzielnicy Zakrzów sytuacja przedstawia się podobnie, ponieważ w całym mieście występują problemy z jakością powietrza. Zakrzów zajmuje powierzchnię 433, 2 ha z czego 130 ha stanowi obszar przemysłowy, który obejmuje takie działy przemysłu jak: górnictwo i wydobywanie oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, a także produkcję budowlano-montażową. Na terenie Zakrzowa znajduje się kamionka Silesia – 10,57 ha oraz kamionka Odra I - 29,53 ha, a także Pracownicze Ogrody Działkowe „Chabry” oraz inne strefy zieleni, a także tereny usługowe.

Zwarte tereny zabudowy mieszkaniowej w Zakrzowie stanowią 44,14 ha. Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją źródeł ogrzewania z 2016 r., na terenie Zakrzowa znajdują się 353 budynki jednorodzinne, z czego zinwentaryzowano 255 budynków. Aż 212 budynków ogrzewanych jest paliwami stałymi, 12 budynków olejem opałowym, 28 budynków ogrzewaniem elektrycznym, 3 budynki jednorodzinne z sieci ciepłowniczej. Od 2016 r. na terenie Zakrzowa zmieniono sposób ogrzewania z węglowego na gazowy w 15 budynkach jednorodzinnych, na który mieszkańcy pozyskali dotacje od Miasta Opola.

W 2017 r. Miasto Opole uruchomiło monitoring wspomagający ocenę jakości powietrza w mieście, którego celem jest zbadanie zróżnicowania przestrzennego i czasowego zanieczyszczenia powietrza w naszym mieście pyłem zawieszonym PM_{2,5} i PM₁₀. Początkowo zainstalowano 17 czujników, a obecnie działa już 25 czujników finansowanych z budżetu miasta, w każdej dzielnicy Opola. Wyniki bieżących pomiarów średniogodzinnych są dostępne pod linkiem: <https://airly.eu/opole/> lub na stronie internetowej www.niskaemisjaopole.pl w zakładce „Stan powietrza w Opolu” → „Monitoring wspomagający ocenę jakości powietrza w mieście Opolu”. Wyniki pomiarów mogą obserwować wszyscy mieszkańcy Opola. Dane z czujników wysyłane są na serwery, następnie po odpowiedniej agregacji danych i ich obliczeniu, udostępniane są w formie mapy na pod ww. adresem internetowym oraz w darmowych aplikacjach mobilnych na system Android oraz iOS. Aplikację AIRLY można pobrać bezpłatnie w sklepie Google z aplikacjami i na bieżąco monitorować powietrze na terenie miasta. Ponadto działa dynamiczna mapa Opola, dzięki której można obserwować (24, 48, 72 godzinne) prognozowane poziomy zanieczyszczeń oraz określić rodzaj źródeł oddziałujących na stan powietrza.

Również na terenie dzielnicy Zakrzów usytuowany jest czujnik pomiarowy, który zainstalowano na budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 7 przy ul. Chorzowskiej. Pomiaru wykonywane są przy pomocy czujników, ale należy podkreślić, że są to pomiary niereferencyjne i służą celom informacyjnym. Również wyniki pomiarów z tego czujnika wskazują przekroczenia dobowych stężeń pyłów PM₁₀ w sezonie grzewczym.

Jeśli chodzi o działania podejmowane w Dzielnicy Zakrzów na rzecz poprawy jakości powietrza, to Miasto Opole od kilku lat angażuje się w rozwiązanie kluczowych spraw zgłaszanych przez mieszkańców tej dzielnicy. Przede wszystkim organizowane są cykliczne spotkania z przedstawicielami Zarządu Dzielnicy Zakrzów i władz miasta, głównie w zakresie rozwiązania problemów z zanieczyszczaniem powietrza przez instalacje prowadzone przez IMEX PIECHOTA I Sp. z o.o. S.K. oraz Cementownię „ODRA” S. A.

W przypadku składu opału prowadzonego przez IMEX PIECHOTA I Sp. z o.o. S.K. w wyniku wielu spotkań z przedstawicielami Rady Dzielnicy Zakrzów, Urzędu Miasta Opola i Prezesem Zarządu ww. Spółki, w dniu 1 grudnia 2018 r. „górnym” skład opału położony przy ul. Portowej przestał istnieć. Ponadto podczas ostatniego spotkania w dniu 17.12.2018 r. ustalono, że do dnia 30 kwietnia 2019 r. zostanie ponownie obudowany dolny dosiewacz węgla, aby jeszcze bardziej wygłuszyć jego pracę. Dodatkowo ustalono, że na „dolnym” składzie opału przy ul. Portowej nie będzie prowadzone kruszenie węgla. W związku z tym, wszystkie zestawy krusząco-przesiewające zostaną przeniesione na teren przy ul. Magazynowej. Na „dolnym” składzie opału będzie odbywać się tylko dosiewanie węgla oraz sprzedaż detaliczna opału. Węgiel przeznaczony do sprzedaży będzie składowany w zasiekach. Dodatkowo skład opału należący do IMEX PIECHOTA I Sp. z o.o. S.K. jest monitorowany przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa. Co miesiąc prowadzone są wizje lokalne na składzie opału, w 2019 r. przeprowadzono je w dniach 25 stycznia i 27 lutego. Aktualnie prowadzone jest postępowanie administracyjne, które ma na celu wydanie decyzji środowiskowej dla realizacji nowego składu opału przy ul. Magazynowej, w której zostaną określone warunki realizacji przedsięwzięcia, mające na celu jak najlepsze zabezpieczenie środowiska i mieszkańców Zakrzowa przed oddziaływaniem składu opału.

W przypadku Cementowni „ODRA” S.A., pomimo tego, że Prezydent Miasta Opola nie jest organem ochrony środowiska dla określenia warunków korzystania ze środowiska instalacji zlokalizowanych na terenie zakładów należących do tej Spółki, dla których ww. organem jest Marszałek Województwa Opolskiego, Miasto Opole zaangażowało się w sprawę poprawienia warunków działalności instalacji prowadzonych przez ww. Spółkę. Corocznie odbywają się spotkania z Radą Dzielnicy Zakrzów, przedstawicielami Cementowni „ODRA” S. A. oraz przedstawicielami Urzędu Miasta Opola. Na prośbę mieszkańców Zakrzowa, wskutek ustaleń z ww. spotkań, od 2018 r. Cementownia „ODRA” S.A. zwiększyła częstotliwość sprzątnięcia i mycia na mokro nawierzchni ul. Budowlanych na wysokości ww. zakładu do ul. Harcerskiej, co przeciwdziała wtórnej emisji pyłów.

Na ostatnim spotkaniu w dniu 20.11.2018 r. ustalono, że rozładunek surowca z terenu cementowni zostanie przeniesiony do zhermetyzowanej hali na terenie wyrobiska „ODRA I”. Zlokalizowany w wyrobisku „ODRA I”, aktualnie nieosłonięty magazyn surowca, zostanie obudowany i zhermetyzowany. Inwestycja ta powinna zostać zrealizowana w ciągu 2-3 lat. Raz w roku będą odbywać się spotkania w ratuszu z udziałem Rady Dzielnicy Zakrzów, przedstawicieli Cementowni „ODRA” S. A. oraz przedstawicieli Urzędu Miasta Opola. Raz na kwartał będą odbywać się spotkania przedstawicieli Cementowni „ODRA” S. A. z przedstawicielami Rady Dzielnicy Zakrzów lub będą przesyłane z Cementowni „ODRA” S. A. do Rady Dzielnicy Zakrzów oraz do wiadomości Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Opola, informacje o postępach inwestycji.

z up. Prezydenta Miasta

Małgorzata Stejnica
ca Prezydenta Miasta

Otrzymuje:

Pani Barbara Kamińska Radna Miasta Opola

Do wiadomości:

-Biuro Rady Miasta
w miejscu